

még olvasnak napilapot az emberek, és az újságárussal, aki legalább annyira az utca hírmondója, mint a plakátragasztó, mindenféléről lehet beszélgetni. Hazafelé egy gyors bevásárlás a Mercadonában, hogy legyen friss tej meg péksütemény a késői reggelihez. Az ebéd elegendő, ha délután kettőre vagy háromra elkészül. Délután séta a Paloma parkban, galambetetés, aztán kártya a barátokkal egy árnyas padon vacsoráig. Este vendéglő. Ezt a legnehezebb elgondolni, de az esti utcaképet elnézve az átlagos spanyol nyugdíjas vendéglőben vacsorázik, vagy vacsora után megy le az egységbe még egy kis társasági életre és/vagy meccsnézésre – a lényeg, hogy ott van, és szemmel láthatóan jól érzi magát.

Egyszóval, ha felmerül bennünk a kérdés, hogy mik szeretnénk még lenni ebben az életben, egyre gyakrabban ugrik be az a válasz: sokáig élő, stresszmentes és derűs spanyol nyugdíjasok.

Kiss Judit Ágnes

Manófalva és a gyüttmentek

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember Magyarországon, aki a természetben talált fadarabokból, kövekből építette az alkotásait. Budapesten, a Római-parton Manófalvának nevezte a művét, csodájára jártak a gyerekek és jóllakni a mókusok meg a madarak. Hosszú időn át dolgozott rajta, de amikor készen lett, egy hetet sem ért meg: valaki vagy valakik tönkretették. Biztos van erre valami büntetőjogi kategória, garázdaság vagy vandalizmus. De sokkal inkább emblematikus, és sokkal inkább tünete a magyar társadalom jelenlegi állapotának. Annak, hogy nincs eszmecsere, vita, egyáltalán nincs kommunikáció, hanem csak agresszió. Bemosok neki egyet, majd abból ért. Értetlenül és kétségbeesve figyelem ezeket a jelenségeket. Valakit zavart a készülő Manófalva, és nem szólt az alkotónak, hanem megvárta, amíg a lehető legnagyobbat tud ütni rajta (és az alkotásán)? Vagy nem zavart senkit, nem akadt, aki heteken-hónapokon át rossz szemmel nézte volna, csak gyáva volt vállalni a konfliktust, hanem az alkalom szülte a rombolást? Valaki arra járt, épp nem látta senki, és merő élvezetből állt neki pusztítani? Mi vezette? Én azt gondolom, a hatalom érzete, hogy megteheti, senki nem tudja meggátolni. (Mert az építő mindig tehetetlen a rombolással szemben.) Ha már alkotni nem tud, a pusztítással akar nyomot hagyni.

Ilyen országban érzem magam. Ez vezethette a Kishantost beszántó új bérlőt. Ez vezetheti a fővárost kivéreztető kormányt. Vagy a kétfarkúak által felújított buszmegállók, padok megrongálói, vagy a művet megszüntető önkormányzatot. Szégyennel nézem a vécésészéhez láncolt vécékefét, nehogy ellopják (ki akar vécékefét lopni, könyörgök?), de a lopás mögé mindig nyomort és éhezést képzelek. (A háromezer forintos téliszalámira szerelt

lopásgátló a legszívfájdítóbb.) Mit képzeljek a rombolás mögé? Annak a ke-serúségét és gyűlöletét, aki képtelen maradandó vagy akár csak pillanatnyi szépet alkotni? Az alkotó mindig kiszolgáltatottabb, mint a befogadó vagy épp tönkretevő. Mi kellene ahhoz, hogy olyan társadalomban éljünk, amely tiszteli a másik munkáját, alkotását, függetlenül attól, hogy az eredménye tetszik-e neki? A másik embert, függetlenül attól, hogy egy alomból valónak érzi-e magát vele. Hogyan tudnánk kezelni a társadalomban felgyülemlett agressziót?

Mert előbb-utóbb vége lesz ennek az érának is, ahogy vége lett a harminc éven át tartó Kádár-korszaknak. Elmúlik majd, de mi és a gyerekeink (sőt az unokáink) itt állunk majd a maradandó sebekkel. Ahogy nem gyógyult be a téeszésítés sebe, mert felnőtt egy generáció, aki nem örökölte a földet, sem a föld művelésének tudományát. Ahogy máig megmaradt a paternalista államban és a jó vezetőben való naiv hit (nem véletlenül az idősebbek támogatják a kormánypártot) a felnőtt, felelős állampolgári lét helyett. Itt állunk majd az egymásra acsarkodás, a „mi és ők” szembeállításának súlyos sérüléseivel. Amiket nem tud majd begyógyítani egy focigyőzelem vagy olimpiai aranyérem.

A legmélyebb törésvonal, amely most az ország egészén látszik, politikai. A kormány összetartó táborra szemben a darabokra szakadt ellenzékkel. Mi történik majd, ha az acsarkodás mögül elvesz a kétharmados hatalom? Az, amikor két egymásra vadul ugató kutya közül elveszik a kerítést? Vagy valami sokkal veszélyesebb?

74

Régóta áll fenn a törésvonal a főváros (vagy a nagyvárosok) és a vidék között. A bunkó városi és a vidéki paraszt, ahogy egymást nevezik. Egyes településeken pedig a helyben születettek és a betelepülők között. Nem sok olyan ismerősöm van, aki ne találkozott volna gyűttmentezéssel, amikor egy faluba költözött. Ha harminc éve él ott, akkor is idegen, majd a gyerekei számítanak bennszülöttnek. Nekem is van olyan élményem, hogy egy nyári este, amikor megkérdeztem hangosan mulató szomszédomat, hogy mégis meddig tart a buli, azt felelte, hogy addig, amíg ő akarja, mert ő itt született, én meg nem, takarodjak onnan. Október végén a zebegényi polgármester hívta fel magára a figyelmet azzal, hogy betiltotta a halloweeni tökfáradást a falu főterén. Érvei között szerepelt a szokásos „angolszász halálkultúra kontra keresztény értékek”, de leginkább azt nehezményezte, hogy a programot kitaláló két új önkormányzati képviselő (ráadásul két nő, ajjaj!), nemrég költözött Zebegénybe. Ezek szerint nyilván már az is botrány, hogy bekerültek a képviselő-testületbe (mi több, valószínűleg függetlenként, semmi kormánypárti hátszél), de az, hogy miféle idegen szokásokkal mételezik meg a tiszta zebegényi lelkeket, túlmegy minden határon.

„Lehet, hogy Budapesten vagy ahhoz közeli, lakosaiban felhígult településeken engedik az idegen szokások terjedését, Zebegényben nem fogjuk” – írja a polgármester (a neve nem érdekes, csak a titulusa, ami nélkül maximum egy-két ivócimborát érdekelne a kocsmái szintű háborgás). Kiváló állatorvosi ló ez az állítás. Budapest híg, ha onnan költöznek ki családok, a jelenlétük felhígítja a sűrű paraszti vért. Az agglomeráció települései már mind erre

a sorsra is jutottak. Ezek az idegenek hozzák be az idegen szokásokat. Bele se merek gondolni, mit szólna fent nem nevezett zebegényi elöljáró, ha a településre más nyelvűek vagy horribile dictu más bőrszínűek költöznének! Azok hoznák aztán az idegen szokásokat, és terjesztenék el! Minden rossz, ami új, és minden fenyegető, ami kívülről jön – legyen az olyan távol, mint a bűnös főváros a maga hetvenegy kilométeres messzeségében. Egy ilyen faluba biztos nem költözhetnének a migránsok, mert rögtön belefojtaná őket a Dunába! Bár ilyesmire már nincs is szükség, amióta az önazonosság védelméről szóló törvény értelmében minden település maga határozhatja meg, hogy kikkel szeretne együtt lakni. Élnek is ezzel a lehetőséggel az egész országban (főleg a keleti régióban), majdnem százharminc község (egy budapesti kerület is), van, ahol végzettséghez kötik, másutt meghatározott pénzüsszeghez vagy erkölcsi bizonyítványhoz a betelepülést. De biztos megtehetik, hogy azt ne engedjék be, aki más anyanyelvű, vallású, bőrszínű (vagy netalán magából a bűnös fővárosból jönne).

Nincsen ebben semmi rejtett cigányozás vagy zsidózás (bár mint tudjuk, igény az *vóna rá*), ahogy abban sem, hogy mostantól az óvodai nevelést keresztény alapokra kell helyezni, beláthatjuk, hogy az állam és egyház szétválasztása nem szolgálná gyermekeink érdekeit...!

A gyermekek érdeke mindenek felett. Bármire ráhúzható. A bántalmazó szülő is képes nadrágszíjjal véresre verni a gyereket azzal a mondattal, hogy „a te érdekedben teszem”. Minden ilyen mondatnak gyanúsnak kéne lennie. Bagdy Emőke szerint a Pride látványa nem szolgálja a gyerekek lelki fejlődését, a zebegényi polgármester szerint „a haláltökök látványa a gyerekek lelki fejlődését kedvezőtlenül befolyásolja”.

A gyerekek lelki fejlődését bármi kedvezőtlenül befolyásolja – amit az ideológia vagy az aktuális politikai érdek kedvezőtlenül tart. Az állami gondozottak szexuális kihasználása, napi ezeröttszáz forintból való táplálása nyilván nem számít annak, hiszen máig nem tudjuk, kicsoda Zsolti bácsi (úgy tűnik, nem is nagyon nyomoznak utána), és továbbra sem emelték az élelmezésre szánt keretet.

A szegénység és éhezés pedig, főleg ha cigány gyerekekről van szó, egyáltalán szóba sem jön a gyermekek védelme során. Ők nyilván máshogy éheznek, esetleg szabad akaratukból, hiszen a miniszterelnök maga állította szembe a Rónai Egónak adott interjúban az „adott etnikai csoportot” a magyarokkal. Ezek szerint van magyar gyerek, aki nem él szegénységben, és nem éhezik, az emlegetett húsz százalékot pedig a cigány gyerekek teszik ki, de az meg kit érdekel. Ők mások. Ők nem mi vagyunk. Az ő gyerekeik nem a mi gyerekeink. Még egy törésvonal. Egyike a legveszélyesebbnek. Olyan, amibe már többen behaltak.

És amíg rágódunk a miniszterelnök firkálgatásán, titokzatos rejtjelei-e egy zseniális gondolkodónak, vagy egy skizofrén elme tudattalan kivetülései, nem arról beszélünk, hogy hányféle és milyen mélységű törésvonal szántja keresztül-kasul az országot, és az ország vezetője épp a különböző etnikai csoportok gyerekeit választja el egyetlen mondattal. Az ilyen mondatok pedig nem maradnak következmények nélkül.

Szembejön a közösségi médiában az ismeretlen posztja egy „ingyenesen elvihető”- csoportban, ahol bárki tehet felajánlást, mondhatja, hogy annak adja a felkínált tárgyat, aki először jön érte, vagy annak, aki először. Ebben az esetben a működő mosógépét valaki azzal a mondattal ajánlja fel: cigánynak nem adom. És rögtön jön a válasz az „ezért gyűlölöm a parasztokat”-tól „a rák egye ki a béled”-ig.

Sose felejttem el azt a népszerű történész kollégát, aki a kommunizmus áldozatainak emléknapján az egész gimnázium füle hallatára arról beszélt, hogy a magyar nők nem szülnek eleget, és ezért száz év múlva itt csak kínaiak „meg ilyen... Indiából jött magyarok fognak élni”. Ő azóta oktatási államtitkár lett, az iskolában pedig senkinek nem tűnt fel az összefüggés, amikor néhány hónap múlva egy nyolcadikos osztály úgy hekkelte meg az intézmény hivatalos oldalát, hogy rákattintva egy rasszista honlap nyílt meg. Állítólag a gyerekek csak az osztályfőnökökre haragudtak meg, akinek kreol árnyalatú volt a bőre.

Mindnyájan felelősek vagyunk azért, hogy egy-egy mondatunkkal a csatabárdot ki- vagy elássuk. A nyilvánosság előtt megszólalók még többet tehetnek. Én azon gondolkodom hetek, hónapok óta, hogy ha sikerülne (igen, még van esély, bár pesszimista énem mást mond) egy másik pártnak kormányra kerülnie, mit tudna tenni azért, hogy minél hamarabb betemesse az árkokat. Mit tudok tenni én a saját hatáskörömben? Túl sok a barázda, mint a szántóföldeken, túl sok a sebhely, mint egy veterán harcos testén. Mi az, ami székértáborok fölött áll, etnikai csoportok fölött, ami erősebb, mint „a mi kutyánk kölyke” vagy az „idegen betolakodó”? Sokáig azt hittem, a gyerekek. Ezért is írok gyerekkönyveket is, holott a saját lányom lassan kinő belőlük. És a legborzalmasabb, amikor felnőttek gyerekeket használnak. Mert az a gyerek nem az övék. Mert más alomból való. (Egyébként pedig közjóság.)

76

Parászka Boróka

Transzilván preparátum

„Nem vagy elég erdélyi” – magyarázza a Fidesz megbízott kampányemberre a Tisza még meg nem bízott kampányemberének. Jelöltállítási verseny folyik november végén a kormányváltásra készülő (még alig) pártnál. A Fidesz minden lehetséges eszközzel torpedózza a folyamatot. Az Erdély-kérdés megannyi más mellett természetesen most is előkerül, mint mindig, ha a Fidesz kommunikációs támadást indít. Az Erdély-ügy az „aranytartalék”, amit bizton a magáénak érez Orbán Viktor és gondosan felépített propaganda-hadserege. Most nem igazán érthető, miért kezdték el vizslatni a jelöltek „határon túli hátterét”, miért kérték számon, hogy hogy nyilatkoznak erdélyiségükről, vajdasági-felvidéki kapcsolataikról. Hiszen a jelöltválasztási folyamat jóformán alig kezdődött el. Valódi, hajánál fogva előrángatott prob-